OKM 10.10.2022

Valtiovarainvaliokunta

Sivistys- ja tiedejaosto

Valiokunnan kuulemisessa 23.9.2022 pyydetyt lisäselvitykset

1. Perusopetuksen rahoituksen kasvu vaalikaudella (VAPOS)

a. ministeri Andersson: 300 milj. euron kasvu edelliseen vaalikauteen nähden. Mihin perustuu?

Vaalikauden aikana rahoitusta on kohdistettu Oikeus oppia –ohjelmaan määräaikaisina määrärahoina 345 miljoonaa euroa, kun huomioidaan kaikki hallituskauden aikana tehdyt lisäykset. Osana ohjelmaa toteutetaan mm. vuosina 2021-2024 kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu.

Vaalikaudella pysyviä määrärahalisäyksiä on tehty subjektiivisen varhaiskasvatuksen palauttamiseen ja ryhmäkokojen pienentämiseen, oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistamiseen, varhaiskasvatuksen tukeen, maahanmuuttajien kotouttamiskoulutukseen, sitouttavaan kouluyhteistyöhön sekä tehostettuun oppilaanohjaukseen ja kuntien ohjausvelvoitteisiin. Syksyn budjettiriihessä on päätetty pysyvistä lisäyksistä varhaiskasvatusmaksujen alentamiseksi ja yhden vuosiviikkotunnin lisäämisestä B1-kieleen.

Lisäksi vaalikauden aikana vallinneet poikkeustilat ovat lisänneet rahoitustarvetta. Ukrainan tilanteesta johtuen hallitus on tehnyt pysyvän määrärahalisäyksen S2/R2 kielen ja oman äidinkielen opetukseen sekä tehnyt päätöksen myöntää määräaikaisia tukia kuntien varhaiskasvatukseen, perusopetukseen valmistavaan opetukseen ja kotouttamiskoulutukseen. Koronan vaikutusten lieventämiseksi on myönnetty määräaikaisia tukia varhaiskasvatukseen ja esi- ja perusopetukseen, vapaaseen sivistystyöhön sekä vapaan sivistystyön järjestöille ja aamu- ja iltapäivätoimintaan.

b. Pysyvät ja määräaikaiset lisäykset

Hallituskauden aikana pysyviä määrärahoja on lisätty subjektiivisen varhaiskasvatuksen palauttamiseen ja ryhmäkokojen pienentämiseen 33 miljoonaa euroa vuodessa ja varhaiskasvatuksen tukemiseen vuodesta 2021 alkaen 15 miljoonaa euroa vuodessa. Lisäksi osana hallituksen kansalaisten ostovoimaa tukevia toimenpiteitä sekä valtion ja kuntien välistä kustannustenjakoa varhaiskasvatusmaksujen alentamiseen kohdistetaan 70 miljoonaa euroa vuodessa.

Hallituskauden aikana oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistamiseen on tehty pysyvä määrärahalisäys. Lisämääräraha oli vuonna 2021 10 miljoonaa euroa, vuonna 2022 20 miljoonaa euroa ja vuodesta 2023 lähtien ehdotetun lisärahoituksen määrä on 29 miljoonaa euroa vuodessa.

Tehostettuun oppilaanohjaukseen ja kuntien ohjausvelvoitteisiin on tehty pysyvä määrärahalisäys osana oppivelvollisuuden laajentamisen kokonaisuutta. Vuonna 2022 lisärahoitus oli 9,7 miljoonaa euroa, 2023 10,7 miljoonaa euroa ja seuraavina vuosina lisämäärärahaa ehdotetaan 11,2 miljoonaa euroa vuodessa.

Sitouttavan kouluyhteisötyön toimintamalli vakiinnutetaan vuodesta 2023 alkaen, johon kohdistetaan 8 miljoonaa euroa lisärahoitusta vuodessa. Suomi/Ruotsi toisena kielenä ja oman äidinkielen opetuksen laajentamiseen on lisätty vuonna 2022 1 miljoonaa euroa ja seuraavina vuosina 2,5 miljoonaa euroa. Yhden vuosiviikkotunnin lisäämiseen B1-kielen osalta käynnistetään opetussuunnitelmien valmistelutyö, johon panostetaan vuonna 2023 1 miljoonaa euroa. Opetuksen käynnistyttyä lisämäärärahaa kohdistetaan vuonna 2024 arviolta 4,2 miljoonaa euroa ja sen jälkeen vuosittain arviolta 10 miljoonaa euroa.

Maahanmuuttajien kotouttamiskoulutukseen on tehty pysyvä määrärahalisäys 5 miljoonaa euroa vuodesta 2022 alkaen.

Hallituskauden aikana määräaikaista lisärahoitusta on kohdistettu Oikeus oppia –ohjelmaan yhteensä 345 miljoonaa euroa, mistä perusopetuksen osuus on 200 miljoonaa. Osana ohjelmaa toteutettavan kaksivuotisen esiopetuksen kokeilun osuus on noin 30 miljoonaa euroa.

Vuosina 2020-2023 tasa-arvoavustuksina on kohdistettu varhaiskasvatukseen ja esi- ja perusopetukseen yhteensä 256,48 miljoonaa euroa.

Vuosina 2020-2022 on lisätty määräaikaista määrärahaa korona-avustuksiin varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen yhteensä 182 miljoonaa euroa ja aamu- ja iltapäivätoimintaan vuonna 2020 4,6 miljoonaa euroa. Vapaaseen sivistystyöhön on panostettu määräaikaisina määrärahoina korona-avustuksia vuosina 2020-2021 yhteensä 26,5 miljoonaa euroa ja vapaan sivistystyön järjestöille vuonna 2020 1,75 miljoonaa euroa.

Ukrainasta saapuvan pakolaisvirran johdosta määräaikaisena määrärahalisäyksenä varhaiskasvatukseen kohdistetaan vuosina 2022-2023 yhteensä 127 miljoonaa euroa ja perusopetukseen valmistavan opetuksen lisämenoihin vuonna 2023 120 miljoonaa euroa ja vuonna 2024 48 miljoonaa euroa. Vapaan sivistystyön kotouttamiskoulutuksen määrärahaa ehdotetaan nostettavaksi 5 miljoonalla eurolla vuonna 2023 ja vuosina 2024-2025 yhteensä 7 miljoonalla eurolla.

2. Hoitoalan koulutus (LAMOS)

a. Hoitohenkilökunnan koulutuksen tarve kokonaisuutena

Vanhuspalvelulain muutoksiin ja 0,7 hoitajamitoitukseen liittyen on aiemmin linjattu, että lähihoitajien koulutuspaikkoja lisätään viidellä tuhannella (5 000) vuoteen 2025 mennessä ja sairaanhoitajien koulutuspaikkoja tuhannella (1 000) vuosina 2020 - 2022. Vuosina 2020-2022 OKM tukenut korkeakoulujen aloituspaikkojen lisäämiseksi, joista terveys- ja hyvinvointialalle, lääketieteisiin sekä psykologiaan kohdentuu runsas 2500 lisäaloituspaikkaa. Korkeakoulut ovat nostaneet aloituspaikkamääriä myös omalla perusrahoituksellaan. Lisäksi erityisavustuksena on rahoitettu korvamerkitysti sairaanhoitajakoulutuksen 179 aloittajapaikan lisäystä. Sairaanhoitajakoulutuksen aloituspaikkalisäykset alkavat vaikuttaa vuoden 2024 tutkintomäärissä. Vuoteen 2021 mennessä lähihoitajaopiskelijoiden määrä on lisääntynyt n.

tuhannella (1 000). Lisäksi on opiskelijoita, jotka ovat suorittaneet lähihoitajatutkinnon osia. Kaikkia koulutuspaikkoja ei ole saatu täytettyä. Lähihoitajien aloituspaikkalisäykset alkavat vaikuttaa 2022 - 2023 tutkintomäärissä.

STM:n arvioiden mukaan hoiva-avustajien koulutuksen lisäämistä voidaan pitää verraten nopeana ja tehokkaana tapana ratkoa sote-henkilöstöpulaa hoiva-avustajien lisäyspotentiaalin ollessa suhteellisen suuri. Vanhustenhuollon ympärivuorokautisen hoidon paikkojen riittämättömyyden on arvioitu osaltaan aiheuttavan pullonkaulan hoitoketjujen toimimiselle ja mm. päivystysten ja erikoissairaanhoidon osastojen ruuhkautumisen. Vanhustenhuollon henkilöstön saatavuutta on syytä nopeasti parantaa. Hoiva-avustajien määrän lisäämistä voidaan STM:n näkemyksen mukaan pitää osaratkaisuna vanhustenhuollon henkilöstöpulaan, mutta sen ei voida katsoa olevan riittävä keino ratkaisemaan muun sote-henkilöstön riittävyyden ja saatavuuden ongelmia laajemmin.

STM:n tekemän arvion mukaan hoitajamitoituksen 0,7 saavuttaminen edellyttää n. 3 400 henkilön työpanoksen lisäämistä vanhusten ympärivuorokautiseen hoitoon. Iäkkäiden ympärivuorokautisen hoidon henkilöstömitoituksen noustessa valvontaviranomaiset ovat katsoneet, että avustavan henkilöstön määrää on mahdollista lisätä siten, että henkilöstön vähimmäismitoituksen ollessa 0,7 työntekijää asiakasta kohti viitteellinen hoiva-avustajien määrä voisi olla n. 2 työntekijää 10 asiakasta kohti. Tällä hetkellä (THL:n tieto 5/2022 tilanteesta) hoiva-avustajanimikkeellä työskentelee ympärivuorokautisen hoidon toimintayksiköissä n. 2 900 työntekijää. Alueelliset erot hoiva-avustajien käytössä toimintayksiköittäin ja alueittain ovat erittäin suuria (liite 1), ja joillakin hyvinvointialueilla hoiva-avustajia on hyvin vähän. Mitoituksen toteuttamiseksi hoiva-avustajia tulee kouluttaa ja palkata alueiden tarvetta vastaavasti. Ottaen huomioon valvontaviranomaisten ohjeistuksen ja hoiva-avustajien käyttöön liittyvät rajoitteet (eivät voi työskennellä työvuorossa yksin eivätkä osallistua lääkehoitoon) on arvioitu, että hoiva-avustajia voitaisiin lisätä toimintayksiköissä n. 4 300.

b. Koulutusmäärät

Sairaanhoitaja (amk) uusien opiskelijoiden määrä on liitetaulukossa 5 ja tutkinnon suorittaneiden määrät on kuvattu liitetaulukossa 6.

Hoiva-avustajan osaamisvaatimuksia vastaavan koulutuksen suorittaneiden määrät on liitetaulukossa 8, ja työvoimakoulutuksena järjestetyn hoiva-avustajakoulutuksen määrää on kuvattu liitetaulukoissa 9-11.

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon (lähihoitaja) uusien opiskelijoiden, opiskelijoiden sekä tutkinnon suorittaneiden määrät on liitetaulukossa 12, ja koulutusmäärän kehitys opiskelijavuosina on liitetaulukossa 13.

c. Hoitohenkilökunnan profiili (lähihoitajat, perushoitajat, sairaanhoitajat)

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos seuraa työssäkäyntitilastoja ensisijaisesti erikseen terveydenhuollon ja sosiaalihuollon toimialan osalta. Taulukoissa on esitetty henkilökunnan profiili ja profiilin trendimuutos.

Taulukko: Terveydenhuollon henkilöstö ammattiryhmittäin 2010-2018 (ilman työnvälityssektoria)

AmmattiGroup	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Lääkärit	16 035	16 582	16 732	17 252	17 643	17 945	18 115	18 560	18 582
Lähihoitajat	22 326	22 663	21 779	20 973	20 604	18 953	17 238	17 484	16 713
Sairaala- ja laitosapulaiset	10 535	10 497	10 151	9 473	8 560	6 699	5 979	6 386	6 397
Hoitajat	53 304	54 500	55 993	56 744	57 922	58 046	58 123	59 887	61 126
Yli- ja osastonhoitajat	5 354	5 118	5 142	5 062	5 207	4 860	4 853	4 739	4 791
Sosiaalialan hoidon ammattilaiset	2 941	2 394	2 702	2 657	2 605	2 930	2 975	3 371	3 496
Mielenterveyden ammattilaiset	5 619	5 478	5 481	5 348	5 285	5 103	4 975	5 027	5 106
Hammashuollon ammattilaiset	10 147	10 314	10 595	10 712	10 873	10 795	10 785	10 895	10 845
Muu hoitohenkilöstö	16 022	16 141	16 806	16 888	16 915	17 100	17 326	17 764	18 063
Muu	37 744	37 947	37 294	36 748	35 483	34 969	34 824	34 210	34 012

Taulukko: Sosiaalihuollon henkilöstö ammattiryhmittäin 2010-2018

Ammattiryhmä	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Lähihoitajat	45 513	48 067	50 917	49 386	49 516	48 429	50 348	50 932	51 564
Sosiaalialan asiantuntijat ja erityisasiantuntijat	23 913	21 056	23 434	24 761	26 166	28 884	28 990	31 694	34 033
Muu henkilöstö	20 186	22 339	22 216	22 277	21 885	23 420	23 785	22 561	22 352
Kotipalvelutyöntekijät	19 237	18 011	19 093	20 070	20 712	20 476	21 751	23 209	26 399
Hoitajat	8 603	9 022	9 580	10 067	10 363	11 055	11 492	11 945	12 192
Sairaala- ja laitosapulaiset	9 889	9 486	9 123	10 286	8 987	8 147	8 241	7 730	7 986
Mielenterveyden ammattilaiset	2 003	2 054	2 031	2 376	2 641	2 311	2 881	2 467	2 359
Muu hoitohenkilöstö	972	1 246	1 230	1 302	1 408	1 471	1 456	1 532	1 614
Yli- ja osastonhoitajat	374	364	409	317	298	241	208	198	217
Lääkärit	243	204	177	173	188	203	176	243	246

Lähde: THL

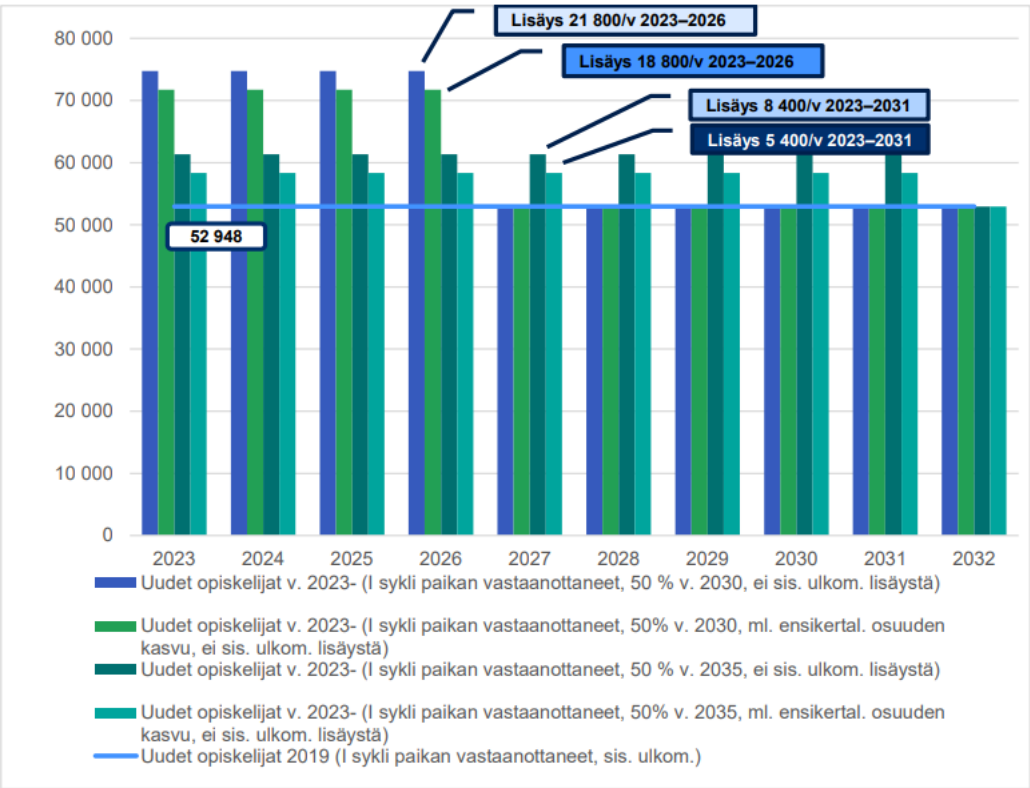
3. Korkeakouluopetus

a. Korkeakoulujen aloituspaikkojen lisääminen kestävällä ja pitkäjänteisellä tavalla kohti 50 % tavoitteen saavuttamista.

Hallituksen koulutuspoliittinen selonteko vahvistaa tavoitteena olevan, että vuonna 2030 vähintään 50 prosenttia nuorista aikuisista suorittaa korkeakoulututkinnon. Tavoitteena on samanaikaisesti, että uusien ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden määrä kolmikertaistuu vuoteen 2030 mennessä. Tavoitteisiin pääseminen edellyttäisi vuosikymmenen loppupuolelle asti vuosittain merkittäviä korkeakoulujen aloituspaikkamäärän lisäyksiä. Korkeakoulutuksen aloituspaikkojen merkittävä lisääminen ei voi tapahtua ilman riittäviä lisäresursseja, kun opetuksen ja oppimisen laadusta halutaan huolehtia. Opetus- ja kulttuuriministeriö on aiemmin päättänyt eri rahoitusinstrumenteilla tukien yli 12 000 aloituspaikan kertaluonteisesta lisäämisestä korkeakouluihin vuosina 2020–2022.

Alkuvuodesta 2022 valmistui korkeakoulujen kestävän kasvun hankkeen ehdotukset Suomen talouden vahvistamiseksi (Muistio). Ehdotuksissa on lähdetty siitä, että 50 % tavoite olisi toiminnallisesti ja taloudellisesti kestävästi mahdollista saavuttaa aikaisintaan vuoteen 2035 mennessä. Tämä edellyttäisi ***läpäisyn parantamisen ja ensikertalaisten aloittajaosuuden kasvun ohella lisäystä kotimaisten uusien opiskelijoiden määrään vuoden 2019 pysyvään lähtötasoon verrattuna vuosittain vähintään 5 400 uudella ensimmäisen syklin paikan vastanottaneella vuosina 2023–2031***. Nuorten ikäluokkien sisäänoton kasvattaminen ja samanaikainen jatkuvan oppimisen modulaarinen tarjonta vähentävät päällekkäisen tutkintokoulutuksen tarvetta ja kohdistavat koulutuspanostukset nykyistä paremmin.

Korkeakoulutuksen aloituspaikkojen lisärahoitustarpeesta ammattikorkeakouluille ja yliopistoille on tehty mallinnuksia kolmen erilaisen vaihtoehdon pohjalta. Näissä on tarkasteltu lisäysten jakautumista yliopisto- ja ammattikorkeakoulusektoreille (YO/AMK 40:60, YO/AMK 50:50 ja YO/AMK 60:40). Koulutusmäärien lisäystarvetta on mallinnettu myös siten, että ensikertalaisten osuus kasvaa olemassa olevan koulutustarjonnan sisällä (3 000 henkeä/vuosi).

Kuva: Paikan vastaanottaneet I syklissä eri vaihtoehdoissa (50 % tavoitteen saavuttaminen 2030/2035) lähtötasoon verrattuna. Ei sisällä ulkomaalaisten opiskelijoiden määrän lisäystä.

Vuosien 2023–2031 vuotuisen 5 400 uuden opiskelijan lisäyksen kustannuksia on mallinnettu laskentaolettamalla, että koulutus on yliopistoissa 5-vuotista ja ammattikorkeakouluissa 3,5-vuotista. Ensikertalaisten osuuden on oletettu kasvavan olemassa olevan koulutustarjonnan sisällä (3 000 henkeä/vuosi). Keskimääräisenä opiskelijan vuosihintana on pidetty 8 000 euroa/vuosi. Määräaikaisissa koulutuslaajennuksissa saavutettuja skaalahyötyjä ei ole saatavissa näin merkittävässä opiskelijamäärän lisäyksessä. ***Lisärahoitustarve korkeakouluille olisi em. oletuksilla vuosina 2023–2035 yhteensä 1 594–1 710 milj. euroa (korkeimmillaan vuosina 2027–2031 177,1–190 milj. euroa/v*** riippuen siitä, miten lisäyksiä painotetaan yliopisto- ja ammattikorkeakoulusektoreiden kesken). Tässä laskennassa laajennus toteutettaisiin kokonaisuudessaan lisärahoituksella. Viime vuosina korkeakoulut ovat hieman lisänneet aloituspaikkoja myös olemassa olevan rahoituskehyksen puitteissa. Koulutuksen laadun turvaamiseksi koulutuslaajennusten toteuttaminen edellyttää korkeakoulutuksen resurssien vahvistamista ennakoitavalla, pitkäjänteisellä tavalla.

Tämän lisäksi ***lisämäärärahatarpeita tulisi vielä opintotukeen, ateriatukeen sekä asumistukeen. Opintorahamenot ovat opiskelijaa kohti noin 2 200 euroa vuodessa (268 e/kk x 8 kk). Ateriatukimenot ovat säännöllisesti ruokailevilla opiskelijoilla (50 % opiskelijoista) noin 400 euroa vuodessa. Keskimääräiset asumistukimenot opiskelijaa kohti ovat opiskelijakotitalouksilla noin 4 000 euroa vuodessa (330 e/kk x 12 kk). Siten opintotuki- ja asumistuen lisämäärärahatarve on noin 6 000 euroa opiskelijaa kohti.*** Uusista opintotuen saajista noin 70-80 prosenttia oletetaan saavan opintotuen lisäksi myös ympärivuotisesti maksettavaa asumistukea (12 kk).

Asumistukimenot eivät välttämättä lisääntyisi opiskelijamäärän lisäystä vastaavasti. Osa uusista opiskelijoista on voinut ollut yleisen asumistuen piirissä jo ennen korkeakouluopintoihin siirtymistä.

Tulevien vuosien menokehyksiin ei toistaiseksi sisälly lisämäärärahoja vuoden 2022 jälkeen tapahtuvien uusien koulutuslaajennusten toteuttamiseen. Rahoituksen taso vaikuttaa siihen, missä määrin tavoitteet toteutuvat. Vuoden 2023 talousarvioehdotuksessa on 6 milj. euroa Itäisen Suomen opiskelijapaikkojen lisäämiseen.

b. Varhaiskasvatuksen opettajankoulutuksen laajennukset ja ennakoituihin tarpeisiin vastaaminen

Varhaiskasvatuksen opettajankoulutusta toteutetaan seitsemässä yliopistossa. Varhaiskasvatuksen opettajiin liittyvää henkilöstöpulaa on pyritty poistamaan korottamalla määrällisiä koulutustavoitteita yliopistojen tulossopimuksissa ja eduskunnan tähän tarkoitukseen myöntämillä lisäaloituspaikkojen erillisrahoituksilla. Kaudella 2021-2024 opetus- ja kulttuuriministeriön ja yliopistojen välisissä sopimuksissa koulutustavoitteet ovat varhaiskasvatuksen kandidaattikoulutuksessa 855 ja erityisopettajan koulutuksessa 206 aloituspaikkaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt vuodesta 2018 lähtien varhaiskasvatuksen opettajankoulutukseen lisäaloituspaikkoja yhteensä yli 1 700 ja lisärahoitusta noin 35 milj. euroa yliopistojen perusrahoituksen lisäksi. ***Sopimuskaudella 2021-2024 yliopistojen varhaiskasvatuksen opettajankoulutuksessa*** sopimustavoitteena on vuosittain 855 aloituspaikkaa, jonka lisäksi yliopistoilla on vuosittain 300 erillisrahoitettua lisäaloituspaikkaa, ***yhteensä 1 155 aloituspaikkaa/vuosi***.

Varhaiskasvatuslain (540/2018 37 § ja 74 §) mukaan vuonna 2030 päiväkodissa kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivasta henkilöstöstä vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus, josta vähintään puolella varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus. Jotta tämä tavoite saavutetaan, on hallituksen esityksessä varhaiskasvatuslaiksi arvioitu, että ***varhaiskasvatuksen opettajankoulutuksen aloituspaikkamäärän tulisi olla vuosittain noin tuhat vuoteen 2027 asti.*** Arvio perustuu nykyisen tasoiseen poistumaan sekä siihen, että 80 % aloittaneista valmistuu (eli sisäänotto yliopistoihin on noin 1 000 vuodessa ja opintojen läpäisyaste on 80%).

Aloituspaikoista päättäminen on yliopistojen autonomian piirissä ja ne myös valitsevat opiskelijansa. Yliopistot voivat taloudellisten reunaehtojen puitteissa uudelleen suunnata koulutustarjontaansa yhteiskunnan tarpeisiin vastaamiseksi. Sopimuskaudelle 2025-2028 on erikseen katsottava, millä toimenpiteillä jatkossakin turvataan varhaiskasvatuslain edellyttämä varhaiskasvatuksen opettajatarve.

Tässä yhteydessä on yliopistojen taloudellisten edellytysten ohella tarkasteltava myös mm. pätevän opetushenkilöstön saatavuutta, opiskelijoiden halukkuutta hakeutua alan opintoihin (alan vetovoima) ja mitkä muut seikat vaikuttavat varhaiskasvatuksen henkilöstöpulaan. Koulutusmäärien tarpeellisuuteen vaikuttavat myös demografiset tiedot lasten määrien kehityksestä. Varhaiskasvatuksessa osallistumisasteen nousu osin häivyttää ikäluokkakehityksestä johtuvaa lasten määrän vähenemisen vaikutusta.

c. Korkeakoulutuksen alueellinen tarjonta

Korkeakoulut tuottavat osaamista sijaintimaakuntaansa laajemmalle alueelle, sekä kansallisiin että kansainvälisiin tarpeisiin. Opiskelijoiden alueellinen liikkuvuus opintoihin hakeutumisessa ja tutkinnon suorittamisen jälkeen on suurta. Yliopistossa opiskelun aloittaminen tarkoittaa monelle muuttamista toiseen maakuntaan. Niistä maakunnista missä ei ole yliopistoa, muutetaan opiskelemaan yliopistomaakuntaan. Toisin kuin muista yliopistomaakunnista Uudeltamaalta muutetaan enemmän pois muualle opiskelemaan. Myös valmistumisen jälkeen tapahtuu huomattavaa alueellista siirtymää. Osin tutkinnon suorittaneet siirtyvät töihin muihin kuin yliopistomaakuntiin, erityisesti Uusimaa vetää korkeakoulutettuja puoleensa.

Ammattikorkeakouluverkko on laajempi, joten opiskelun alkaessa maakuntien välinen muuttoliike on vähäisempää. AMK-tutkinnon suorittaneet myös työllistyvät tasaisemmin eri maakuntiin, mutta myös ammattikorkeakoulujen osalta Uusimaa vetää tutkinnon suorittaneita puoleensa.

Jos tarkastellaan Uudenmaan tilannetta, niin Uusimaa on yksi yliopistomaakunnista, jossa on vähän yliopistojen aloituspaikkoja suhteessa uusiin ylioppilaisiin sekä runsaasti ensisijaisia hakijoita suhteessa aloituspaikkoihin. Lisäksi on huomioitava, että siinä missä Uudenmaan yliopistoissa suoritetaan 33 % kaikista ylemmistä korkeakoulututkinnoista, niin vuoden päästä valmistumisesta Uudellamaalla työskentelee 50 % kaikista ylemmän kk-tutkinnon suorittaneista. Eli yliopistokoulutuksen osalta voi sanoa, että Uudellamaalla yliopistokoulutuksen tarjonta voisi olla korkeampi alueen tarpeisiin nähden. Jos tarkastellaan ammattikorkeakoulukoulutusta niin Uusimaa ei erotu yhtä selvästi. Uudenmaan työmarkkinoiden veto näkyy myös amk-koulutettujen suhteen. Uudellamaalla tehtiin 29,5 % kaikista amk-tutkinnoista, mutta vuoden jälkeen Uudellamaalla työskenteli 34 % kaikista amk-tutkinnon suorittaneista.

Korkeakoulut ovat merkittäviä alueen elinkeinoelämän dynamoja ja kaikissa maakunnissa on pulaa osaavasta työvoimasta. Korkeakouluissa on oltava myös tarkoituksenmukaisessa laajuudessa myös korkeakoulutustarjontaa. Kyse ei ole yksinomaan nykyisiin koulutustarpeisiin vastaamisesta, vaan myös alueiden elinvoimaisuuden vahvistamisesta. Aloituspaikoista päättäminen on korkeakoulujen autonomian piirissä ja ne myös valitsevat opiskelijansa. Lisätietoa alueellisesta koulutustarjonnasta muistion lopussa olevassa tilastoliitteessä.

d. Sote-alan koulutusmäärien lisäys korkeakouluissa ja hoitajamitoitus

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja korkeakoulujen sopivat tutkintotavoitteista osana korkeakoulujen ohjausta. Yliopisto- ja ammattikorkeakoululakien mukaan korkeakoulut valitsevat itse opiskelijansa ja päättävät opiskelijavalinnan perusteista. Aloituspaikoista päättäminen on siten korkeakoulujen autonomian piirissä. Korkeakoulut päättävät aloituspaikkansa oman strategiansa sekä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa käytyjen neuvottelujen suuntaviivojen mukaisesti.

Vuosina 2020-2022 OKM tukenut korkeakoulujen aloituspaikkojen lisäämiseksi vuoden 2020 4. lisätalousarvioehdotukseen sisältyneillä varoilla, vuosien 2021-2024 korkeakoulujen valtionrahoituksen sisältyvästä strategiaperusteisen rahoituksen ohjelmaosuudesta, ammattikorkeakoulujen harkinnanvaraisella rahoituksella sekä Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman rahoituksella. Näillä kohdennettiin lisäaloituspaikkoja yliopistoille yhteensä runsaat 7 500 ja ammattikorkeakouluille runsaat 4 700. Näistä terveys- ja hyvinvointialalle, lääketieteisiin sekä psykologiaan kohdentuu runsas 2 500 lisäaloituspaikkaa, eli n. 21% kaikista lisäaloituspaikoista. Korkeakoulut ovat nostaneet aloituspaikkamääriä myös omalla perusrahoituksellaan. Lisäksi erityisavustuksena on rahoitettu korvamerkitysti sairaanhoitajakoulutuksen 179 aloittajapaikan lisäystä. ***Kaikkiaan näistä lisäyksistä 1 665 kohdistui sairaanhoitajakoulutuksen aloittajamäärien lisäyksiin***. Aloituspaikkalisäykset alkavat vaikuttaa vuoden 2024 tutkintomäärissä.

Valtioneuvosto päätti heinäkuussa 2020 laajentaa viiden ammattikorkeakoulun koulutusvastuuta. Ammattikorkeakoulujen koulutusvastuut määritellään niiden toimiluvissa. Uusista koulutusvastuista terveys- ja hyvinvointialalle kohdistuivat seuraavat: Kajaanin ammattikorkeakoululle lisättiin sosionomi (AMK) -tutkintonimikettä ja Karelia-ammattikorkeakoululle geronomi (AMK) -tutkintonimikettä koskeva koulutusvastuu. ***Sairaanhoitajakoulutuksen koulutusvastuu on jo kaikissa niissä ammattikorkeakouluissa, joissa on sote-alan koulutusta***.

Korkeakoulujen sote-alan koulutusmäärien lisäysten tavoitteena on ollut hoitajamitoituksen lisäksi vastata laajemminkin sosiaali- ja terveysalan työvoimatarpeeseen ja nostaa väestön koulutustasoa. Lisätietoa koulutusmääristä muistion lopussa olevassa tilastoliitteessä.

4. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimialan rahoituksen kokonaisuuden kehitys (TAL ja osastot)

a. Pysyvät lisäykset kuluvalla vaalikaudella

Varhaiskasvatus sekä esi- ja perusopetus

Todettu kohdassa 1.

Ammatillinen koulutus ja lukiokoulutus

Luku 29.20. Ammatillinen koulutus ja lukiokoulutus					
	2020	2021	2022	2023	2024
Pysyvät muut kuin lakisääteiset määrärahalisäykset, 1 000 €					
Oppivelvollisuuden laajentaminen ja maksuton toinen aste (kaikki sektorit yhteensä)		26 750	65 000	102 250	129 000
- josta lukiokoulutus		10 450	29 100	48 450	62 700
- josta ammatillinen koulutus		4 900	14 400	23 600	29 400
Lukiokoulutuksen yksikköhinnan vahvistaminen	18 000	18 000	18 000	18 000	18 000
* valtionosuus 7,5 milj. € ja kuntien rahoitusosuus 10,5 milj. €					
Työpaikkaohjaajien koulutuksen lisääminen ja kehittäminen	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
Urheilijoiden ammatillisen koulutuksen tukeminen	500	500	500	500	500
Ammatillisen koulutuksen rahoituspohjan vahvistaminen				50 000	50 000

Korkeakouluopetus ja tutkimus

Korkeakoulujen pysyvää rahoitustaso on nostettu vuoden 2019 talousarviosta vuoden 2023 talousarvioesitykseen yhteensä 326,5 milj. euroa (nimellisesti). Tästä korkeakouluindeksit ovat 261,3 milj. euroa, perusrahoituksen vahvistaminen 60 milj. euroa ja muut 5,2 milj. euroa. Suomen Akatemian pysyvää tutkimusmäärärahavaltuutta on nostettu 56,5 milj. euroa vuodesta 2023 lähtien. Korkeakoulutuksen ja tieteen toimintamenomomenteilla on ollut lisäyksiä lähinnä palkan tarkistuksiin ja toimitilavuokriin liittyen.

Kulttuuri ja taide sekä kirkolliset asiat

Vaalikauden aikana kulttuuriin ja taiteeseen on osoitettu pysyviä lisämäärärahoja yhteensä 143,5 milj. euroa vuosina 2019-2026. Vuosittainen lisämääräraha on 22,417 milj. euroa vuonna 2023 ja 27,767 milj. euroa kehysvuonna 2026.

b. Määräaikaiset lisäykset kuluvalla vaalikaudella

Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus

Todettu kohdassa 1.

Luku 29.20. Ammatillinen koulutus ja lukiokoulutus					
	2020	2021	2022	2023	2024
Määräaikaiset ja kertaluonteiset määrärahalisäykset, 1 000 €					
Opettajien ja ohjaajien palkkaaminen sekä opetuksen ja ohjauksen tukitoimet	80 000	80 000	70 000		
* lisäksi 20 milj. € vuoden 2019 toisella lisätalousarviolla					
Opiskelijavuosien lisääminen lähihoitajien koulutukseen hoitajamitoituksen muutokseen varautumiseksi	16 500	27 000	43 000	30 000	16 500
Lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelma		5 000	10 000		
Oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen uudistamisen kokeilu			5 000	5 000	5 000
Hoiva-avustajakoulutuksen lisääminen työvoimakoulutuksena				7 800	
Koronavirustilanteen johdosta tarvittavat tukitoimet lukiokoulutuksessa					
Lukio-opiskelijoiden opintojen kertaaminen ja tukitoimenpiteet (IV LTA 2020)	17 000				
Ylioppilastutkinnon kokeiden uusimiskustannukset (VII LTA 2020)	986				
Tukitoimet osaamisvajeiden paikkaamiseksi ja opiskelijoiden hyvinvoinnin vahvistamiseksi (III LTA 2021)		15 000			
Tukitoimet osaamisvajeiden paikkaamiseksi ja opiskelijoiden hyvinvoinnin vahvistamiseksi (II LTA 2022)			17 000		
Koronavirustilanteen johdosta tarvittavat tukitoimet ammatillisessa koulutuksessa					
Koulutuksessa keskeyttäneiden tai keskeyttämisuhan alla olevien opiskelijoiden opiskelun ohjaus sekä valmistumassa olevien opiskelijoiden opinto-ohjaus ja näyttöjen mahdollistaminen (IV LTA 2020)	30 000				
Tukitoimet keskeyttämisen ehkäisemiseksi, opiskelijoiden hyvinvoinnin lisäämiseksi, osaamiserojen tasoittamiseksi ja valmistuvien ammattiosaamisen varmistamiseksi (I LTA 2021)		17 500			
Tukitoimet osaamisvajeiden paikkaamiseksi (III LTA 2021)		5 000			
Tukitoimet osaamisvajeiden paikkaamiseksi ja opiskelijoiden hyvinvoinnin vahvistamiseksi (II LTA 2022)			26 000		

Korkeakouluopetus ja tutkimus

Vuosien 2020-2023 aikana määräaikaisia lisäyksiä on korkeakouluille ja korkeakoulujen ja tieteen yhteisiin menoihin yhteensä 303 milj. euroa. Tästä yliopistojen pääomittaminen 100 milj. euroa, aloituspaikkojen lisääminen 142,6 milj. euroa, avoimen korkeakouluopetuksen lisääminen 20 milj. euroa, Itäisen Suomen lisärahoitus 10 milj. euroa ja muut 30,4 milj. euroa. Vuosien 2020-2023 aikana Suomen akatemialle on päätetty määräaikaisia tutkimusmäärärahavaltuuden lisärahoituksia yhteensä 191,2 milj. euroa. Tästä 90,25 milj. euroa on ollut RRF –rahoitusta. Luvut eivät sisällä rahapelitoiminnan tuottojen alenemisen kompensaatioon osoitettuja lisämäärärahoja.

Kulttuuri- ja taide sekä kirkolliset asiat

Vaalikauden aikana kulttuuriin ja taiteeseen on osoitettu määräaikaisina lisäyksiä 562,958 milj. euroa vuosina 2019-2023. Vuosittainen lisämääräraha on 19,305 vuonna 2023 ja 44,5 milj. euroa kehysvuonna 2026. Osoitetusta määrärahasta Covid 19-vaikutusten vähentämisen osuus on yhteensä 324,998 milj. euroa ja kulttuuri- ja luovien alojen uudistumisen rakennetuen (RRF pilari3) osuus 30 milj. euroa. Luvut eivät sisällä rahapelitoiminnan tuottojen alenemisen kompensaatioon osoitettuja lisämäärärahoja.

Kirkollisasioihin on vaalikauden aikana osoitettu määräaikaista lisämäärärahaa yhteensä 7,13 milj. euroa, jossa suurin osa eli 6 milj. euroa on ollut covid 19-vaikutusten vähentämiseen.

Tilastoja

Taulukko 1. Maakunnassa asuvien hakijoiden pääsy korkeakoulutukseen vuonna 2021

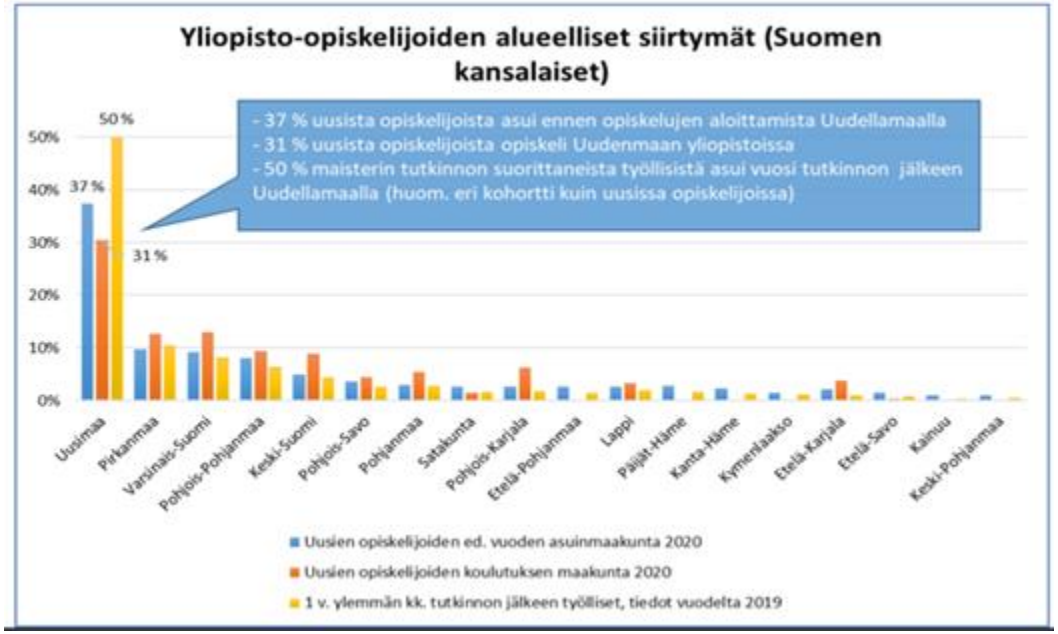
(Hakijat, jotka saivat ja ottivat vastaan korkeakoulupaikan / kaikki hakijat 2021 I-syklin haut).
Huom! Hakijat ovat voineet hakea myös muualle kuin kotimaakuntaansa

Paikan vastaanottaneet suhteessa hakijoihin	**Sarakeotsikot**		
Riviotsikot	**Ammattikorkeakoulukoulutus**	**Yliopistokoulutus**	**Kaikki yhteensä**
Uusimaa	30,9 %	26,5 %	32,8 %
Varsinais-Suomi	32,1 %	25,9 %	33,7 %
Satakunta	33,1 %	25,8 %	34,7 %
Kanta-Häme	31,9 %	27,0 %	34,0 %
Pirkanmaa	31,6 %	25,6 %	33,5 %
Päijät-Häme	30,9 %	25,3 %	32,5 %
Kymenlaakso	35,2 %	28,4 %	36,2 %
Etelä-Karjala	33,7 %	32,1 %	37,0 %
Etelä-Savo	37,1 %	26,6 %	37,8 %
Pohjois-Savo	34,6 %	25,7 %	35,3 %
Pohjois-Karjala	38,4 %	29,0 %	38,8 %
Keski-Suomi	34,0 %	27,1 %	36,0 %
Etelä-Pohjanmaa	36,9 %	26,9 %	37,4 %
Pohjanmaa	47,8 %	32,0 %	48,7 %
Keski-Pohjanmaa	44,0 %	30,1 %	44,2 %
Pohjois-Pohjanmaa	36,4 %	27,4 %	37,5 %
Kainuu	38,1 %	26,7 %	38,5 %
Lappi	35,8 %	27,0 %	36,8 %
Ahvenanmaa	41,7 %	37,5 %	46,5 %
Kaikki yhteensä	**33,5 %**	**26,8 %**	**35,0 %**

Taulukko 2. 19-21v väestön keskimäärin 2020 ja maakunnan korkeakoulupaikat 2021 sektoreittain

Maakunta	**19-21v väestö keskimäärin (2019)**	AMK-paikat (paikan vastaanottaneet)	Paikkaa per 19-21 vuotiaiden keskimäärä	YO paikat (paikan vastaanottaneet)	Paikkaa per 19-21 vuotiaiden keskimäärä	KK-paikat yhteensä	Paikkaa per 19-21 vuotiaiden keskimäärä
Uusimaa	18 097	10 634	0,59	6 514	0,36	17 140	0,95
Varsinais-Suomi	5 565	3 218	0,58	3 190	0,57	6 405	1,15
Satakunta	2 032	1 774	0,87		0,00	1 774	0,87
Kanta-Häme	1 678	2 090	1,25		0,00	2 090	1,25
Pirkanmaa	6 173	2 889	0,47	2 714	0,44	5 602	0,91
Päijät-Häme	1 978	1 647	0,83	100	0,05	1 747	0,88
Kymenlaakso	1 483	1 496	1,01		0,00	1 496	1,01
Etelä-Karjala	1 401	1005	0,72	774	0,55	1 779	1,27
Etelä-Savo	1 209	1 709	1,41	77	0,06	1 786	1,48
Pohjois-Savo	2 703	2 020	0,75	993	0,37	3 013	1,11
Pohjois-Karjala	1 804	1028	0,57	1 584	0,88	2 609	1,45
Keski-Suomi	3 290	1 868	0,57	1 916	0,58	3 784	1,15
Etelä-Pohjanmaa	1 959	1 465	0,75		0,00	1 465	0,75
Pohjanmaa	2 097	1 816	0,87	982	0,47	2 798	1,33
Keski-Pohjanmaa	708	912	1,29	66	0,09	978	1,38
Pohjois-Pohjanmaa	5 081	2 778	0,55	2 096	0,41	4 872	0,96
Kainuu	681	905	1,33		0,00	905	1,33
Lappi	1 759	1 677	0,95	685	0,39	2 361	1,34
Ahvenanmaa	255						
Kaikki yhteensä	**59 953**	**40 851**	**0,68**	**21 686**	**0,36**	**62 486**	**1,04**

Ammattikorkeakoulu-opiskelijoiden alueelliset siirtymät (Suomen kansalaiset)
- 29 % uusista opiskelijoista asui ennen opiskelujen aloittamista Uudellamaalla
- 26 % uusista opiskelijoista opiskeli Uudenmaan yliopistoissa
- 34 % amk-tutkinnon suorittaneista työllisistä asui vuosi tutkinnon jälkeen Uudellamaalla (huom. eri kohortti kuin uusissa opiskelijoissa)
29 %
34 %
26 %
40%
35%
30%
25%
20%
15%
10%
5%
0%
Uusimaa
Pirkanmaa
Varsinais-Suomi
Pohjois-Pohjanmaa
Keski-Suomi
Pohjois-Savo
Satakunta
Päijät-Häme
Etelä-Pohjanmaa
Lappi
Pohjanmaa
Kanta-Häme
Kymenlaakso
Pohjois-Karjala
Etelä-Savo
Etelä-Karjala
Keski-Pohjanmaa
Kainuu
Uusien opiskelijoiden ed. vuoden asuinmaakunta 2020
Uusien opiskelijoiden koulutuksen maakunta 2020
1 v. amk-tutkinnon jälkeen työlliset, tiedot vuodelta 2019

Yliopisto-opiskelijoiden alueelliset siirtymät (Suomen kansalaiset)
- 37 % uusista opiskelijoista asui ennen opiskelujen aloittamista Uudellamaalla
- 31 % uusista opiskelijoista opiskeli Uudenmaan yliopistoissa
- 50 % maisterin tutkinnon suorittaneista työllisistä asui vuosi tutkinnon jälkeen Uudellamaalla (huom. eri kohortti kuin uusissa opiskelijoissa)
37 %
50 %
31 %
50%
40%
30%
20%
10%
0%
Uusimaa
Pirkanmaa
Varsinais-Suomi
Pohjois-Pohjanmaa
Keski-Suomi
Pohjois-Savo
Pohjanmaa
Satakunta
Pohjois-Karjala
Etelä-Pohjanmaa
Lappi
Päijät-Häme
Kanta-Häme
Kymenlaakso
Etelä-Karjala
Etelä-Savo
Kainuu
Keski-Pohjanmaa
Uusien opiskelijoiden ed. vuoden asuinmaakunta 2020
Uusien opiskelijoiden koulutuksen maakunta 2020
1 v. ylemmän kk. tutkinnon jälkeen työlliset, tiedot vuodelta 2019

Taulukko 3. Terveys- ja hyvinvointialan koulutusmäärien kehitys; suoritetut ammattikorkeakoulututkinnot 2015-2021

	Ammattikorkeakoulututkinto							Yhteensä
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
Terveys- ja hyvinvointialat								
Terveys								
Suun terveydenhuolto								
Hammasteknikko (AMK)	18	24	1-4	12	30	1-4	18	108
Suuhygienisti (AMK): hammashuoltaja (AMK)	150	132	114	162	147	132	141	978
Hoitotyö								
Ensihoitaja (AMK)	177	195	231	318	369	363	342	1 995
Kätilö (AMK)	207	231	222	201	216	195	183	1 455
Sairaanhoitaja (AMK)	3 000	3 066	3 450	3 507	3 372	3 063	3 303	22 761
Terveydenhoitaja (AMK)	828	720	792	699	765	669	645	5 115
Terveystekniikka, kuvantaminen ja bioanalytiikka								
Bioanalyytikko (AMK): laboratoriohoitaja (AMK)	204	180	195	210	183	174	213	1 359
Optometristi (AMK): optikko (AMK)	66	60	69	72	66	63	78	471
Röntgenhoitaja (AMK)	153	141	195	192	168	195	153	1 194
Kuntoutus								
Apuvälineteknikko (AMK): apuneuvoteknikko (AMK)	12	15	15	24	21	18	18	126
Fysioterapeutti (AMK)	519	534	564	639	678	621	684	4 242
Jalkaterapeutti (AMK)	36	36	42	36	51	42	33	276
Kuntoutuksen ohjaaja (AMK)	57	48	45	36	45	54	54	339
Naprapaatti (AMK)		24		18	1-4	24	1-4	69
Osteopaatti (AMK)	15		12	24	36	42	36	168
Toimintaterapeutti (AMK)	168	195	204	228	207	225	204	1 431
Terveys, monialaiset koulutusohjelmat								
Geronomi (AMK)	105	126	99	159	126	123	135	870
Hyvinvointi								
Sosiaalityö ja -ohjaus								
Sosiaali- ja terveysalan AMK, rikosseuraamusala		21	66	30	27	39	48	234
Sosionomi (AMK), sosiaaliala	1 965	1 929	2 169	2 334	2 151	2 358	2 367	15 276
Yhteisöpedagogi (AMK)	273	291	291	297	282	273	297	2 001
Yhteensä	**7 953**	**7 968**	**8 778**	**9 198**	**8 937**	**8 676**	**8 955**	**60 468**

Taulukko 4. Terveys- ja hyvinvointialan koulutusmäärien kehitys; ammattikorkeakouluissa aloittajat 2015-2021

Ammattikorkeakoulujen terveys- ja hyvinvointialojen tutkintoon johtava koulutus, paikan vastaanottaneet 1 syklin koulutuksessa (ammattikorkeakoulututkinto)	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Yhteensä
Terveys- ja hyvinvointi, yleiset koulutusohjelmat		30	24	24	24	18		123
Suun terveydenhuolto	168	183	138	198	162	153	168	1 170
Hoitotyö	3 669	5 511	5 340	5 454	5 379	6 342	6 618	37 248
Terveystekniikka, kuvantaminen ja bioanalytiikka	429	558	492	540	534	603	588	3 729
Kuntoutus	885	1 197	1 203	1 134	1 101	1 239	1 293	7 977
Terveys, monialaiset koulutusohjelmat	159	183	150	168	168	207	222	1 254
Sosiaalityö ja -ohjaus	2 202	3 111	3 102	3 168	3 246	3 708	4 071	22 404
Yhteensä	**7 509**	**10 770**	**10 449**	**10 686**	**10 611**	**12 261**	**12 945**	**73 293**

Vuoden 2022 tiedot puuttuvat vielä tutkinnon aloitussyklin mukaan jaoteltuna. Vuoden 2022 osalta koko aloittajamäärä ei vielä selvillä, joten luku tässä ei lopullinen.

Lähde: opintohallinnon tietopalvelu Vipunen

Taulukko 5. Sairaanhoitajakoulutuksen koulutusmäärien kehitys; ammattikorkeakoulujen hakeneet ja aloittajat 2016-2022

Sairaanhoitaja (amk) koulutuksen hakutilastot

Koulutuksen alkamisvuosi	Ensisijaiset hakijat	Kaikki hakijat	Paikan vastaanottaneet	Läsnäolevaksi ilmoittautuneet
2016	11 976	20 649	4 050	3 924
2017	11 124	19 363	3 966	3 845
2018	11 148	19 229	4 148	4 012
2019	10 059	16 677	4 037	3 906
2020	10 050	17 279	4 924	4 730
2021	10 981	18 399	4 960	4 760
2022*	12 528	19 934	5 243	4 966

* Vuoden 2022 tiedot sisältävät myös siirtohauissa hakeneita, arviolta 300 hakijaa ja 130 paikan vastaanottanutta

Sairaanhoitaja (amk) koulutuksen hakutilastot (vain suomalaiset hakijat)

Koulutuksen alkamisvuosi	Ensisijaiset hakijat	Kaikki hakijat	Paikan vastaanottaneet	Läsnäolevaksi ilmoittautuneet
2016	10 728	18 867	3 768	3 631
2017	9 844	17 580	3 716	3 608
2018	9 398	16 803	3 848	3 743
2019	8 116	14 179	3 635	3 544
2020	8 053	14 701	4 400	4 268
2021	8 142	14 746	4 378	4 244
2022*	6 736	12 443	4 464	4 297

Taulukko 6. Sairaanhoitajakoulutuksen koulutusmäärien kehitys; tutkinnon suorittaneet 2000-2021

Sairaanhoitaja (amk) tutkinnon suorittaneet			
Vuosi	Suomen kansalainen	Ulkomaan kansalainen	Kaikki yhteensä
2000	1 989	92	2 079
2001	2 229	99	2 328
2002	2 217	84	2 301
2003	1 725	38	1 764
2004	1 785	66	1 848
2005	1 752	75	1 827
2006	1 821	60	1 881
2007	1 920	78	1 998
2008	2 184	72	2 256
2009	2 175	60	2 235
2010	2 277	78	2 355
2011	2 400	117	2 514
2012	2 580	105	2 685
2013	2 670	96	2 766
2014	2 730	135	2 865
2015	2 850	150	3 000
2016	2 934	135	3 066
2017	3 300	150	3 450
2018	3 351	156	3 507
2019	3 207	165	3 372
2020	2 916	147	3 063
2021	3 114	189	3 303

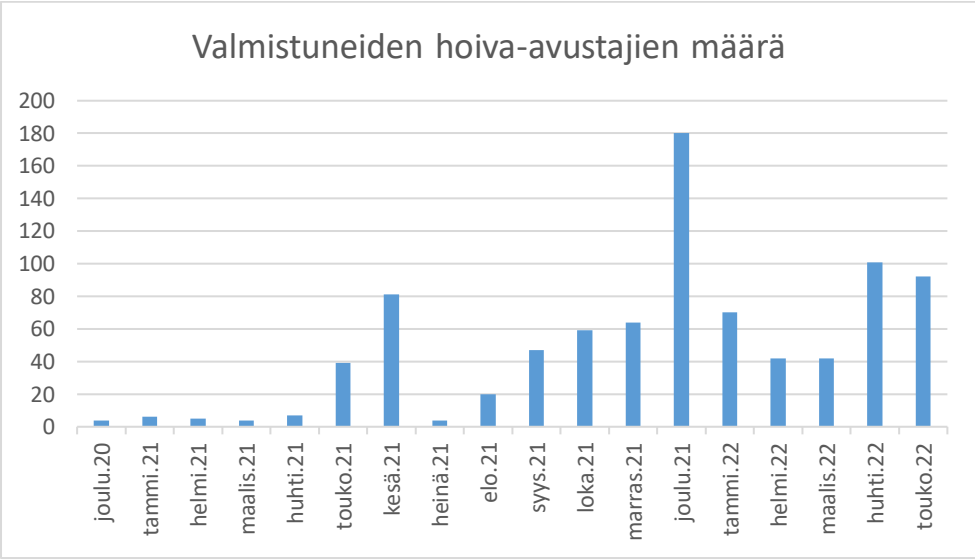
Taulukko 7. Hoiva-avustajien lisäyspotentiaali hyvinvointialueittain

Hyvinvointialue	Hoiva-avustajien lisäyspotentiaali
Etelä-Karjala	84
Etelä-Pohjanmaa	247
Etelä-Savo	76
Helsinki	431
Itä-Uusimaa	59
Kainuu	90
Kanta-Häme	157
Keski-Pohjanmaa	103
Keski-Suomi	251
Keski-Uusimaa	96
Kymenlaakso	111
Lappi	206
Länsi-Uusimaa	195
Pirkanmaa	516
Pohjanmaa	227
Pohjois-Karjala	80
Pohjois-Pohjanmaa	445
Pohjois-Savo	207
Päijät-Häme	80
Satakunta	236
Vantaa+Kerava	60
Varsinais-Suomi	388
Yhteensä	**4345**

Laskelmassa on huomioitu alueella jo olevat hoiva-avustajat. Laskelmassa on oletettu, että toimintayksiköiden keskikoko on noin 20 asiakasta, jolloin henkilöstön määrä on 14, joista 4 voisi olla hoiva-avustajia. Luvut ovat siis karkeita arvioita ja enemmänkin suuntaa-antavia.

Tietolähde: Vanhuspalvelujen tila seuranta marraskuu 2021, THL

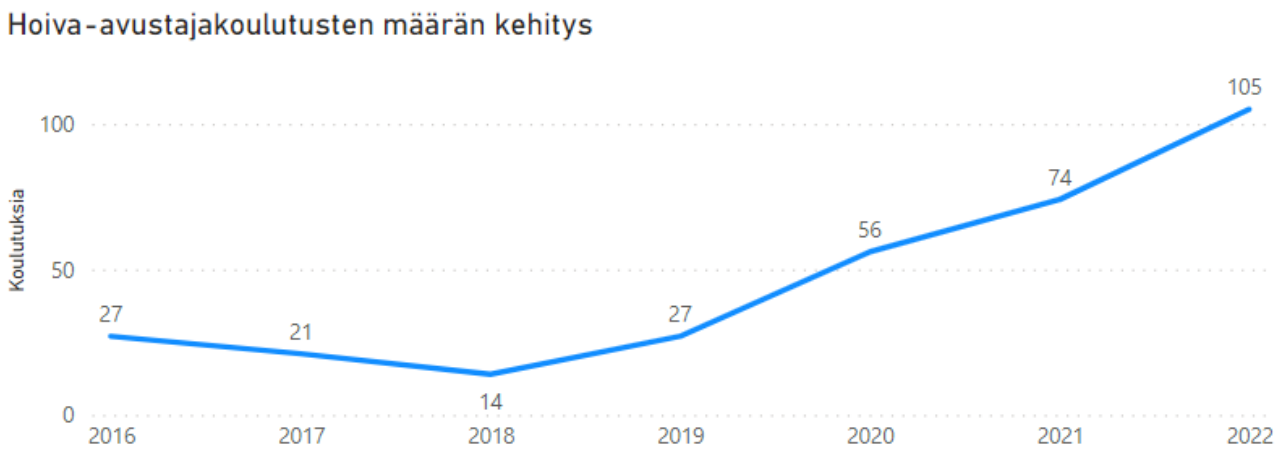
Taulukko 8. Hoiva-avustajaksi valmistuneet opiskelijat sen jälkeen, kun STM antoi 6.10.2020 suosituksen hoiva-avustajan tehtävänkuvasta, osaamisvaatimuksista ja niihin vastaavasta koulutuksesta iäkkäiden palveluissa

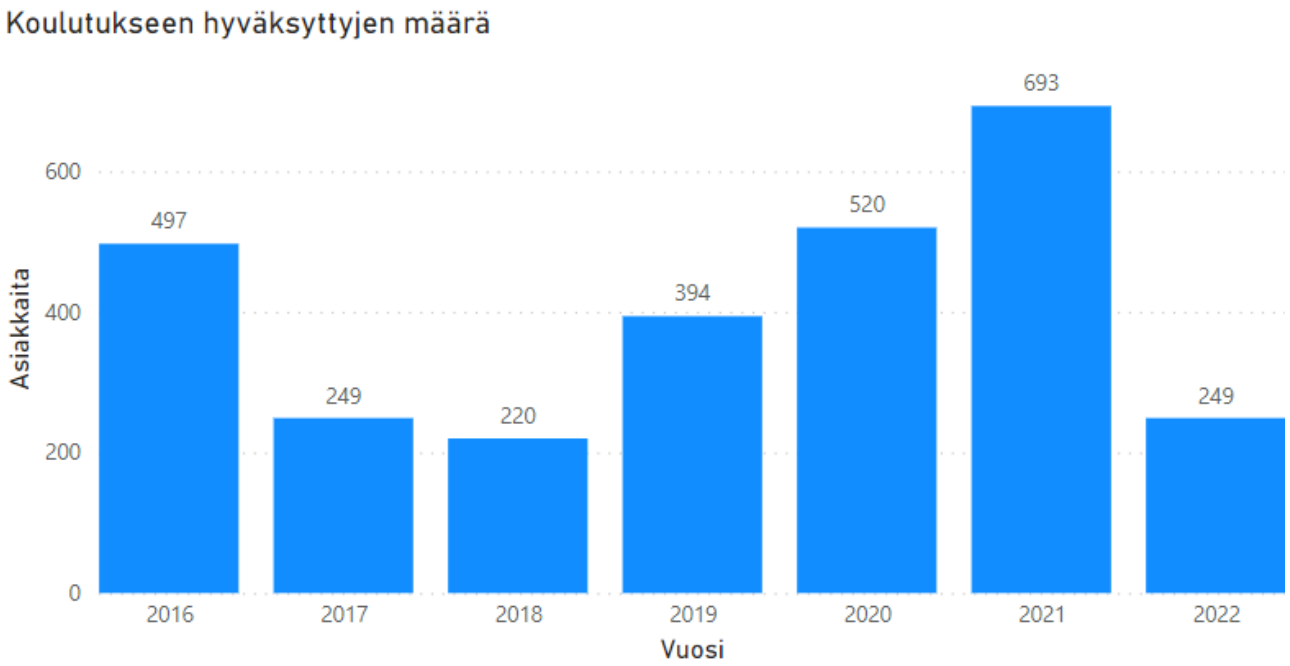
Toukokuuhun 2022 mennessä 1.11.2020 lukien opintonsa päättäneet sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon opiskelijat, joilla ei suoritettuna koko tutkintoa mutta on suoritettuna hoiva-avustajan osaamisvaatimuksia vastaavan koulutuksen muodostavat kaksi tutkinnon osaa. Vuositasolla hoiva-avustajaksi on valmistunut tarkastelujaksolla 4 vuonna 2020, 516 vuonna 2021 ja 347 vuonna 2022, siis yhteensä 867.

Lähde: OPH/Koski-tietovaranto

Taulukko 9. Hoiva-avustakoulutusten järjestäminen työvoimakoulutuksena, koulutusten määrän kehitys

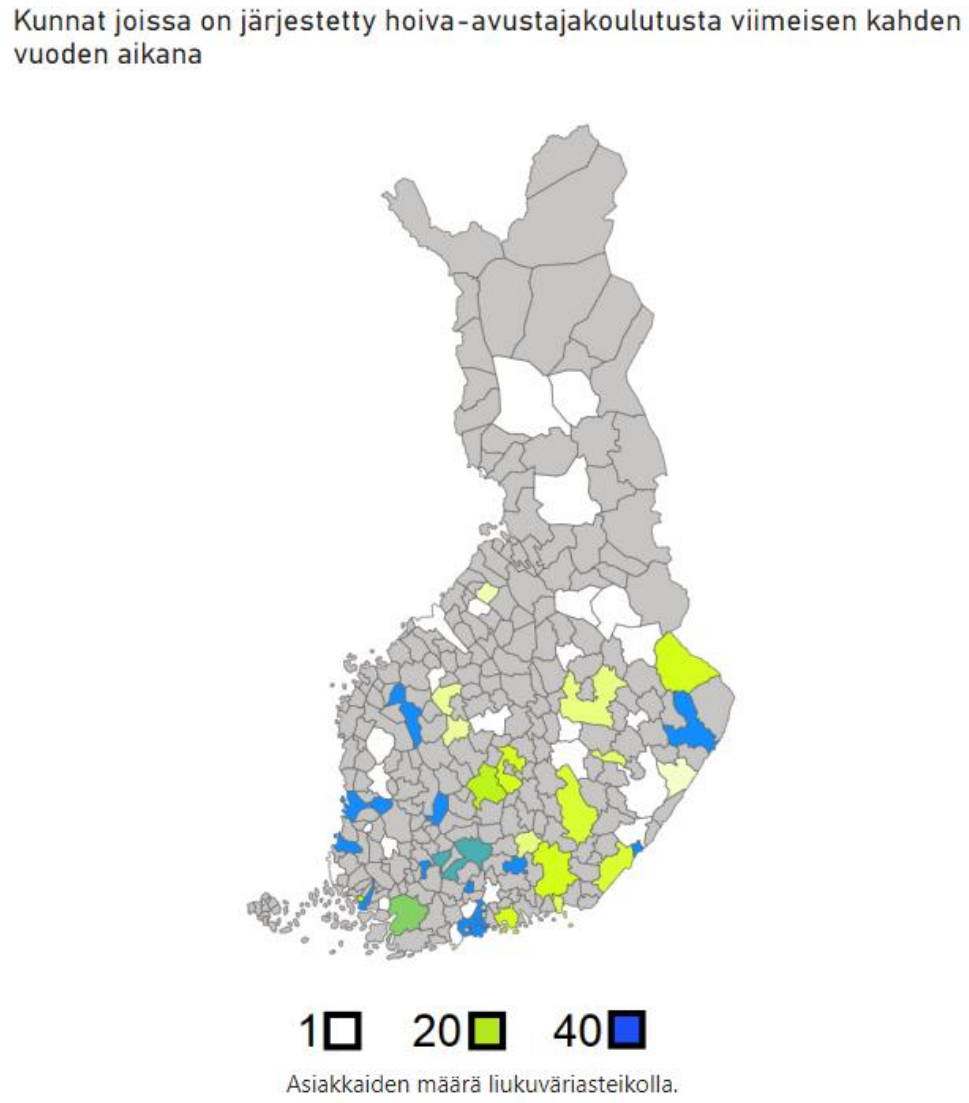

Taulukko 10. Hoiva-avustakoulutusten järjestäminen työvoimakoulutuksena, koulutukseen hyväksyttyjen määrä

Koulutuksiin hyväksyttyjen määrä on kasvanut tasaisesti vuoden 2018 jälkeen. Suuri osa vuoden 2022 hoiva-avustajakoulutuksista ovat alkamassa vuoden 2022 loppupuoliskolla, siten vuoden 2022 koulutukseen hyväksyttyjen määrä kasvaa loppuvuodesta huomattavasti ja sen arvioidaan asettuvan noin 900-1200 välille.

Taulukko 11. Hoiva-avustakoulutusten järjestäminen työvoimakoulutuksena, kunnat joissa on järjestetty hoiva-avustajakoulutusta viimeisen kahden vuoden aikana

Työvoimakoulutuksena järjestettyjä hoiva-avustajakoulutuksia on ollut viimeisen kahden vuoden aikana 71 kunnassa.

Taulukko 12. Sosiaali- ja terveysalan perustutkintokoulutuksen (lähihoitaja) uusien opiskelijoiden määrät, opiskelijoiden määrät sekä tutkinnon suorittaneiden määrät vuoden 2018 alusta vuoden 2022 elokuuhun

	Uudet opiskelijat	Opiskelijat	Tutkinnon suorittaneet
Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto	**63 966**	**92 118**	**49 155**
2018	**13 158**	**41 106**	**12 723**
Koko tutkinto	11 382	37 767	10 899
Tutkinnon osa/osia	1 827	3 861	1 872
2019	**12 975**	**38 142**	**10 755**
Koko tutkinto	10 755	34 605	9 204
Tutkinnon osa/osia	2 292	4 041	1 572
2020	**14 154**	**38 142**	**10 302**
Koko tutkinto	11 316	33 561	8 292
Tutkinnon osa/osia	2 880	5 058	2 052
2021	**15 528**	**40 176**	**10 272**
Koko tutkinto	11 763	34 401	7 719
Tutkinnon osa/osia	3 807	6 384	2 676
2022	**11 682**	**37 437**	**6 660**
Koko tutkinto	9 243	32 523	4 959
Tutkinnon osa/osia	2 478	5 319	1 785

Tavoitteenaan vain tutkinnon osia suorittaneiden opiskelijoiden kohdalla ’tutkinnon suorittaneet’ tarkoittaa käytännössä opiskelun päättämistä. Yksittäinen opiskelija voi sisältyä useammalle riville, mutta summaluvuissa kukin opiskelija on mukana vain kerran.

Lähde: Vipunen/Koski-tietovaranto

Taulukko 13. Sosiaali- ja terveysalan perustutkintokoulutuksen (lähihoitaja) koulutusmäärä opiskelijavuosina vuoden 2018 alusta vuoden 2022 elokuuhun

	Painottamattomat opiskelijavuodet
Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto	**106 155,55**
2018	22 767,70
2019	22 058,27
2020	22 290,51
2021	23 752,57
2022	15 286,50
Yhteensä	**106 155,55**

Lähde: Vipunen/Koski-tietovaranto